

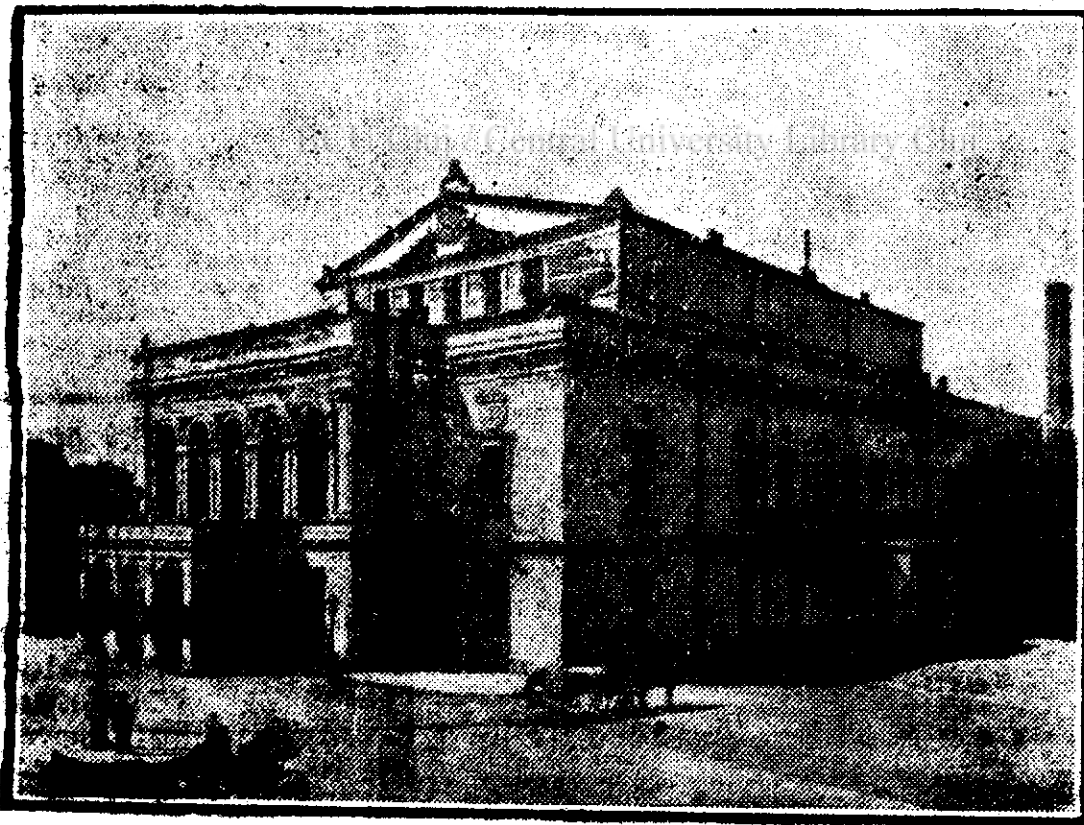
UNIVERSUL

Literar

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
11, STRADA BREZOLANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

Teatrul Național din Capitală

SUMARUL:

Protestul unui amic al oamenilor	N. Rădulescu-Niger
Rondelul lunii	Al. Macedonski
Fără leac	Const. Rauleț
Domnia lui Joe	Dr. I. Kiriac
Inimă tristă	Al. Sabaru
Vraje de dragoste	Dimitrie Nichifor
Sonete de iarnă	Donar Munteanu
Cărările mele	George Gregorian
Rondelul de toamnă	Dem. Basarabeanu
Imnul Satanei	Trad. de N. Ţinc
La Pian	Mihail Munteanu
Cronica oraşului	I. N. M. Miranay
Dansul florilor	Pavel Floranția

Cărți eftine și interesante

la administrația ziarului

= UNIVERSUL =

Se găsesc de vânzare următoarele volume:

Memoriile Regelui Carol, 17 volume colecția completă.	Lei 10.—
Carol I Regele României.	" 2.—
Memoriile Princesei Luisa a Saxoniei Pășunile minunate ale lui Petre Schlemil	" 1.50
Regina bucătăriei.	" 1.—
Conversațiuni moderne în 6 limbi.	" 4.50
Calătoria în India, 2 volume	" 5.50
Dragoste din alte timpuri, 2 vol.	" 3.—
Tragedie cerească	" 2.—
Boale venerice	" 1.50
Aventurile unui călugăr.	" 1.—
Două Nuvele, de Carmen Silva.	" 1.—
	" 2.—

Rugăm a se adăoga porto pentru fie-care comandă.

Reclama este sufletul comerțului

CITIȚI
ZIARUL
Călătoriilor și al
Științelor PopulareApare în fie-care Marți
cu interesante articole
de popularizarea științelor,
povestiri istorice și
ilustrațiuni.Abonamentul se face numai
anual și costă25 lei în țară și
30 „ srrrăinătate
—50 bani exemplarul—Costul publicațiunilor la
„Universul Literar“
este următorul:Inserții și reclame 1 leu
linia.Anunturi financiare, 75
bani linia.Anunșuri de la Institu-
țiile mari, cari nu cad în
categoria celor finan-
ciare 50 bani linia.Anunșuri pentru Lote-
ria Statului Român, 25
bani linia, Mica publi-
citate 5 bani cuvântul.Celelalte categorii după
înțelegere.

Directia unei revistii literare

foarte răspândită dorește și
puie coloanele, la dispoziția
d-ilor autori, de lucrări origi-
niale. Pentru amănunte scrie:
Orășianu, str. Academiei 5.BLUZE și cusături
româneștiStrada General Lahovary
No. 76 (3-na COSTO).

N. FLORIAN

ADVOCAT

Strada Vântului No. 12

UNIVERSUL LITERAR

RONDELUL LUNEI

De și pe cer e-aceiași lună —
Dar unde e cea de altă-dată?
Minciuna vieței ce mă 'nbată —
E azi o alt-fel de minciună.

Ca și atunci duios răsună
Cavale 'n noaptea de-altă-dată,
Și 'n cer zâmbeste-aceiași lună —
Dar unde e cea de-altă-dată?

A ei lumină argintată
Cu roze albe mă 'ncunună,
Și cântă tot pe vechea strună,
Dar pentru mine e schimbată,
De și pe cer e-aceiași lună.

Alexandru Macedonski

INIMA TRISTA

Ești singură astăzi inima tristă
Ești singură astăzi, trudită
Sunt stânse acuma luminile 'n sat
Șoseaua și-ograda-i cernită
Și pajstea plânge bătută de vânt
Și trestia plânge în unde
Iar plopul își cerne podoaba-i de puf
Și fața-i sub frunze și-ascunde.

Ești singură astăzi și'n minte-mi s'abat
Alătea speranțe pierdute
In negura vremii ce veșnic ne stă
De pază cu buzele-i mute
O vremuri frumoase ce tute-ai sfărmat
Altarul nădejzilor mele
E veșted buchetul de nuntă de mult
Apusă e una din stele.

Sunt singur acuma pe drumul colbit
Și drumul se pierde departe
Iar fardul luminei căzute din cer
Spoeste imagini deșarte —
Desmiardă o rază de luna pe deal
Spre rugă plecată o cruce
Topește speranța-mi plâpândă în piept
Și-o lacrimă 'n ochiu-mi străluce.

Al. Sabaru*

*) Autorul piesei de teatru „Cain“ a cărui premieră se joacă astăzi la Teatrul Național.

Protestul unui amic al oamenilor

Vântul primăvăratec al democra-
ției bate din toate părțile. În câ-
mpul ei s'a statornicit principiul stă-
ruții de sine a tuturor neamurilor.

În numele unui răspândit neam pe
toată fața pământului, vin și eu să
recunosc auzind dreptul și să cer
înălturarea unor anume nedreptăți.
Forma generală a corpului fiecă-
rui individ din neamul meu e înar-
tă și cunoscută și nu se poate schim-
ba după cum niși forța generală
a corpului omeneș nu se poate
schimba.

Dacă nu vorbesc „latru“: nu știu
ce se va fi zicând și de unii oa-
meni că... „latru“.

Ceții mei văd departe.

Nasul meu miroasă mult mai de
departe. — ceea ce nu știu dacă
este la om.

Pot prinde mirosul omeneș și să
dau de urma unui om; pot ghici,
după mirosul cel împrăștiat, dacă
mă iubeste și dacă e prieten sau
vrăjmaș stăpânului meu.

Aud că oamenii sunt foarte sim-
țitori. Științii lumii cu mine a-
firmă că noi suntem cei mai simț.
tori, mai ales noaptea când omeni-
rea doarme adânc.

Văd însă că mă pierd pe câmpul
comparațiilor și nu acesta imi e
secolul. Să nu fie cauza de la oa-

menii molipsirea aceasta „de-a baș
câmpul“?

Deși suntem o singură „rasă“, u-
nora dintre noi li se zice că sunt
„de rasă“.

Probabil că oamenii au voit să
intocmească și în lumea noastră un
fel de boorie sau mai bine zis
„aristocrație“.

Teama împotriva unei aristocrații
mă ridică... eu ooadă cu toți și cer
deplină egalitate. Nu recunosc altă
deosebire de cât pe ceea a inteli-
genței cultivate și a meriului vă-
dit, fără ca să dea și această drep-
tul la privilegiu.

Protestez împotriva lanțului cam-

legă pe cei mai mulți dintre noi pentru „foarte omenești” motive de a ne face răi în scop de mai bună pază. Noi ne cunoaștem dato-ria, ceea ce oamenii nu vor să facă. Ea e în sângele nostru și nu e nevoie de laț, de atență, la liberta-rea umblesului; nu e nevoie să fim răi, ca să putem fi buni la ce tre-buie și când trebuie.

În legătură cu ideea de a fi răi și în ideea de datorie, ni se impu-ță că ne-am lăsa ademeniți de tu- câți de carne mai ales: hoții și alți cavaleri de industrie s'ar folosi cu mijlocul acesta să-și împlinescă vopărați meseria.

Protestez împotriva acestei impu- țări, care generalizează. Excepții- nea se poate găsi acolo unde stăpâ- niți din zgârcenia numită în ris e- scapanie nu dau destulă hrană. Căci a zis un poet:

„Gură de om, gură de câine
Cere pâine!”

Și apoi, câți oameni, crezuți supe- riori nouă, se lasă ademeniți de „câine”... chiar când au ce mânca!

Nu mi fac din lăcomia omului o armă cu care să-mi apăr neamul... și trec.

Protestez că se zice mereu: om câinos, inimă câinoasă, faptă câi- noasă. Prin atribute de acestea o- menii vor să ne arate că am fi săl- bateci, hrăpăreți, fiercei, plzușă.

Protestez, — într-o cât în arhivele lui noi noastre se găsesc documente, fat înolnări firești, — pe cari o- menii când le au nu le respectă, — și fapte ce dovedesc devotamentul nostru mândria noastră că suntem tehnologii. Nedreptului termen călătorii și opun termenul „măști” și... las acolora dintre oameni cari sunt mai prejos de noi cu faptele lor. „Omenie” rămâne numai câilor buni.

Reg. că se țină seamă că noi nu avem universități și... călugări!

Nu știu din ce considerațiuni de armonie între om și animale o- menii și-au dat dinți călnesti.

Să zic care fiindcă... pot mușca întotdeauna ca noi?

Protestez împotriva insultei ce ni se face în porecele de: sară! po- tes! haită! al cărora înțelea lă- murit imi scapă, dar în intențiu- nea cărora este o scoborâre a dem- nității noastre!

Mai cu seamă protestez pentru cănd cu dispreț ori cu ură, se a-

runță unui om invecțiva: „câine”! — ceea ce lovește în întreaga no-astră ființă morală.

După principiul că: „naturalia non sunt turpia” nunta noi ne-o sărbătorim după nume rit. Camera nupțială ne e sub bolta lumii, ori unde la lumina soarelui, în aer li- ber, la lumina poetică a lunii.

Protestez că mi se turbură hi- menul cu formidabile huiduieli; ba, ce e și dureros, cu lovituri cari primejdiesc perpetuarea speciei.

Analele noastre spun că se petrec lucruri cu adevărat rusinoase cu rituri scârboase chiar, în întința- tea celor două sexe omenești. Dar fiindcă se petrec în „chambros de parées” la lumină mai mult sau mai puțin electrică nu provoacă urmă- riri, huiduieli, lovituri, desi faptele se cunosc.

Ce morală socială fătarnică.

De ce față cu noi asemenea ne- dreptate? De ce accesul acesta de sudoare revocată ori de batjocură față cu cei mai buni tovarăși ai omului? Noi nu suntem crecuți în pensioane; nu avem măcar norocul de a fi „imbogățiți” de războiu... nouă clasă socială — de a ne folosi de „permisa de export” și „tre- nuri navete” — combinațiuni cîni- ce extra-comerciale... și... neecono- mice pentru populațiune — pentru stat.

Noi nu putem face altfel; ei pot dar nu vor; în beția viclesugului nebun își astern fără de rușine lu- xul, desfrâu, amoralitatea, coru- pțiunea...

Protestez!

Protestez împotriva obiceiului „de a fi dați în țărback” în postul mare. Căci ce are a face „postul” care o „înfrânare”, cu sălbatoca înverșunare de a ne țărni până ce ametim și de a ne goni până să ne lasă sufletul.

Aș înțelege întru câtva această pentru stătea multre cari, în țim- pul războiului țării au dat dovadă de patriotismul cel mai „echivoc”, ca să fiu politicoasă în expresiuni.

Protestez că mi se leagă ținchele de oadă. — pentru simplul motiv că nu suntem iubitori de decorații.

Lăsăm această slăbioține exclusiv omenească numai oamenilor cari, nu sunt cel puțin și „mari”.

Protestez că „anume măștri” ne prind cu arcașul ne aruncă în co-

țisi cu sau fără zăbrele și ne rotoc- golesc apoi în gropi... unde înaintea de vreme, ne așteaptă moartea.

Câți vagabonzi — oameni, câți călhari — oameni... politici — și nu li se mai aruncă arcașul! To- țuși li se spune: „ce căini!”

Protestez împotriva agardei! — semn de robie — chiar dacă e de- vizele fină, de mătașe ori de calif- fea!

Dacă oamenilor le plac agardele politice și ale „Cordogelor”... va- nătății...treaba dumnealor. Nu în- seamnă că trebuie să ne asemuim lor...

Cer desființarea agardei și a lov- țului.

Tramvaiete fiind vehicule democ- ratice, protestez că suntem gonțiți din ele de îndată ce cutezăm să ne urmăm stăpânii, înlungurul lor.

Cuvântul „stăpân” e improprie dar îl primim, din dragostea pentru omul în cuprinsul gospodăriei că- rora trăim.

De altfel și omul e sfuga mai mult sau mai puțin liberă a unei pașimi sau a altui om.

Regretăm obiceiul omeneștii de a nu putea face vântoarea fără noi... Izbutesc încă să ne dea acceși înverșunare în sălbatocia cu care urmărește și face victime.

Dacă nu ne place de fel războiul, în desfășurarea cărora se potoc- cruzimi nevrednice de oameni, — înțelegem patriotismul surat și că- uțăm să ne servim și noi Patria; câinii regimentelor ajung a fi de un folos real. Printre noi nu va fi nici odată un colonel Ștefănescu.

Avem și noi invalizii noștri de războiu... Punem oamenilor o acă bună că nu ne silesc și pe noi să vindem țigări pe ulți creând noi, fel o nouă specie de speculanți. Ar fi omenos și demn să li se găsească locuri unde să muncască. Pe cei în neputință de a munci să-l ajute- sare a trăi pe la casele lor și să-și câștigate în aserțiunța lor naștărească areola de viteji.

Hoțărât fiind că suntem câini de credință, câinii de devotament, în- zestrați cu inteligență care ne per- mite să ajungem la măestrie în multe feluri de producțiuni cer te, ființarea unei Asociațiune Publice — care poate fi cărmănită de oameni — spre a ne îngrăii la hărăzarea măcar.

Un azil pentru câinii bătrâni, —
oștii omenești din partea oamenilor!

Mă îndoleac îneg, fiindcă ei nu
cunoscă nici bătrânețea semenilor
lor!

„Dacă am așeza și noi să murim
de moarte bună, le-am lăsa cu
săntămint toate noastre ca ultimă
doză a devotamentului nostru.

Recunoștința nu este, la noi,
vătă goală! O lăstră această din cea
măi adâncă convingere, întemeiată
pe experiență.

Lăstratul este expresiunea fizică a

psihologiei unui moment, ca și da-
tul din coadă.

Imi pare rău că există „gudură-
tura”, — ca la oameni! — expre-
siune a lîngușirei. Dar dacă o con-
staț, n'o admit și o dec'ar da ori-
gine omenească.

Toț de origine omenească este și
lucărarea între noi pentru ce, pen-
tru bucățică, de asemenea când ne
dăm și mușcăm pe furis.

Nu greșesc dacă lațru cuvântul,
că trăind lângă oameni, fără voea
noastră ajungem să avem asemă-

nări... până și în ceea ce se numește
soartă: suntem popor, burghezii,
aristocrație, ba încă și proletari
sau vagabonzi; suntem fericiți sau
nenorociți bogați ori săraci.

Dar, cât de săraci, nu vom servi
în banda briganzilor de la C. F. R.
Suntem exploatați; nu suntem
nici odgă exploatațori!

Protestez împotriva nedrețățit
omenești atât față cu noi cât și
față cu oamenii înțai.

p. Conf. N. Rădulescu-Nișor
1920, Decembrie

SONETE DE IARNA

I

Privește norii cum se plimbă 'n cete
În noaptea întristată și obscură!
Ai crede că o lume de regrete
Învăluie pustiul din natură.

Privește norii-și-acel șir de pete,
Acele ciuri ce ies din umbra sură
Și vin într'una croncănind cu sete
În croncântul lor e numai ură.

Căci, pe când zarea arsă de lumină
Plângând pe urma gârbovului soare,
Se 'ntunecă, se stinge și suspină —

Convoiul păsărilor cobitoare
Se-abate peste pomii din grădină
Cu negre aripe fâlfăitoare. —

II

Și peste parc începe ca să zboare
O pânză deasă de zăpadă moale
Și-o simfonie înfiorătoare
Să plângă printre ramurile goale.

Căci vântul suflă-adânc și greu din foale
Cu chiote și țipăt de vioare,
Și fulgii fug în repezi rotocoale
Prin vesna-adâncă-a nopții plângătoare.

Înă când albi fluturi de zăpadă
Din haos încețază să mai cadă, —
Printr'o spărtură-a norilor ae ghiță.

Scântei de stele 'ncep să se 'ntrevadă, —
Iar peste parcul trist și fără viață
Se uită luna 'mbrobodită 'n ceață...

III

A 'ncremenit și apa curgătoare
Ce suspina ca plânsul de chitară;
S'au dus, s'au dus și zilele cu soare
Și feeria nopților de vară

Când luna se 'nălța surâzătoare
Și mângâia aleea solitară
Și apa fermecatelor isoare
Vibra departe freamăt de fanfară...

Era o izbucnire de durere
Dintr'o poemă sfântă de iubire
Ce 'nfiora sălbatca tăcere.

Dar noi par'că mergeam spre nemurire
În noaptea 'nfiorată de plăcere
Învăluți în vis de fericire...

IV

Acum se 'ntinde alba dezolare
De-asupra mii de candelă aprinse
Și-o tortă fumegând în depărtare;
Iar pomii dorm cu brațele întinse

Ca mii de monumente funerare,
Și 'ntregul parc cu drumurile ninse —
Sub licărirea lumilor din zare
E cimitirul visurilor stinse! —

Și, printr'această tristă lume moartă,
Dour amintirea viselor mă poartă:
Cu sufletu-'ncărcat de ghânduri grele

Venii, adus de neîndurată soartă,
Călăuzit de lună și de stele,
Să cat fantoma fericirii mele!

Donar Munteanu

VRAJE DE DRAGOSTE

Norii negri cari se vedeau spre răsărit, s'au apropiat întunecând Soarele. Și de îndată încep să pice mari picături de ploaie. Tunetul bubuia cu putere și fulgerile brazău în toate părțile Cerului. Avoi picăturile se îndeseau tot mai mult și o ploaie grozavă se deslănțuie cu urgie asupra pământului. Peste tot locul serpuia de îndată râulete de apă în miniatură. Ștreșinile au umplut butoarele și albile femeilor, iar vântul încrețea oăltoacele improvizate și se lupta cu floricelele de prin grădini ca să le smulgă din rădăcină.

Dar ploaia se potoli iute: norul năprasnic se ducea încet, încet spre apus, urmărit de tunete slăbite.

Soarele apărură deodată cu mult mai răzător, alături de promițătorul curecubeu pe un aer cu mult mai albastru iar aerul improspătat dădea chef de sburdălnicie tuturor ființelor și mai ales răstusilor și bobocilor cari bălăceau vesel, udându-și ciocurile și penele în apa binefăcătoare.

Păsărelele au început gălăgia din nou, rândunicile zboară cu mai multă voioșie iar ciocăria pare că se înalță acum cu mult mai sus, gata-gata să ajungă Soarele. Omul de asemenea se simte mai viu, în sfârșit toată natura pare că râde.

Ion al Sandei iese în ogradă și călcând binisor pe pământul moale se îndreptă alene înspre grădina părintească din fundul curții.

Cum era un băetan destept și simțitor îl fermeca tot ce era frumos și i dădea în suflet o bucurie neînțeleasă.

El privește acum floricelele, iarba și diamantele de pe ele ce strălucesc în mii de raze argintii și viorii la lumina orbitoare a Soarelui.

Fiecare floare culcată la pământ îi întristeză și cantă s'o îndrepte căci tare iubeste florile Ion al Sandei.

Când deodată zărește în iarba un buchet de violele cu păr-crămioare, legat frumos și aranjat în formă de cruce.

— Măi dar ce-o mai fi însemnând și asta? gânde el... Nu cumva or fi farmece? El se uită cu atențiune la flori când deodată auzi o voce argintie care umplea aerul de un câteț melodios și fermecător :

Floricele prîuse'n cruce
Mergeți în ograda lor
Și pe Badea să-l aduceți
Lângă mine, plin de dor!..

Ion asculta, și era drag cântecul acesta pentru că-l cânta floarea, și lui îi plăcea această tărăncuță văduvă și guralivă care înveselea tot satul. Cu cât repeta floarea cântecul, cu atât el se uita mai curios la flori și se gândea :

— Pe semne că vecinica vrea să facă o glumă să rădă satul de mine! O situ eu că de sugubete e bună.

Și pe când se gândea așa, un cap de femeie se arătă prin de viață deasupra zăplazului și privi surprinzând pe băetanul îngândurat, apoi lăsă capul în jos ca să nu fie văzută și strigă „cu-cu!“

— Păi dacă e euen, să-mi cânte în față în somn de noroc iar nu după zăplaz.

Cu-en se auzi a doua oară, însă de data asta capul se arătă lui Ion.

— Bătă-te norocul Floarei...
înj-dam eu cu gândul...

— Ce faci acolo, Ioane?

— Mă uit la florile astea și mă gândesc la vorba cântecului tău:

Floricele prîuse'n cruce
Mergeți în ograda lor
Și pe Badea să-l aduceți
Lângă mine, plin de dor!..

— Păi așa o fi bătă... Numai dacă li s'o împlini puterea.

— Ia spune, floare, lasă gluma, de unde să fie asvârșite florile astea tocmai aci. Din altă parte n'are de unde, decît numai de la tine dacă n'or fi; spune drept. Dănsa începu să râdă:

— Vezi bine că sunt de la mine...

— Așa, cu alte cuvinte îmi faci de dragoste?...
— Iacă... D'apoi cum?... În-

să de dragoste curată, bătă... nu așa... Desi făcui în glumă însă vrusei odată să pricepi că-mi ești drag...

— Păi mie-mi ești dragă de mult dar vezi că...

— Nu îndrăzneai să spui...

— Zău că nu!

— Ei bătă-te norocul!... De ce ești atât de rusinos Ioane?

Flăcăul lăsa ochii în jos, apoi deodată îi ridică...

Amândoi se priveau acum în tăcere. Erau așa de aproape

ca-și simteau răsufllarea unui altuia. Și împinși par'că de o mână nevăzută își untră buzele într'un sărut lung așa de

lung încât părea că n'o să se mai sfârșească.

Vraja floarei își făcuse efectul...

Dimițrie Njohfor.

NOSTALGIE

«Primei venite»

Furat de valul unor vechi
Și dureroase amintiri
De câte ori, cu suflet trist
Nu 'nscriu atâtea fericiri
Și-atâtea vise ce-au murit
In sborul timpului grăbit...

O!... de-ai putea, tu suflet viu.
S'oprinzi scântea ce s'a stins!
Dar greu va fi, căci ești zdrobit
De primul foc ce te-a încins...
Mi-e inima un greu sicriu.
Ce m'a 'ngropat de timpuriu.

I. N. Minculescu-Miranda

CĂRĂRILE MELE

Din albe și dragi
Sub ceruri, sub stele
Cărările mele
Se fac tot mai vagi.

Cărările mele
Ce'n pașii mei plâng
Abia de le-ating
Sub ceruri, sub stele.

Abia de le-ating
Și triste și toate
Din fund tremurate
In pașii mei plâng.

Adânc tremurate
De câte ascund
Ma cheamă din fund
Și triste și toate!

Ma cheamă din fund
Sub frunte și'n pleoape
De veci să-mi îngroape
Pustiul ce-ascund...

De veci să-mi îngroape,
Făcând vâgăuni
Atâtea genuni
Din frunte, din pleoape!

George Gregorian

RONDELE DE TOAMNA

I

*In parcul mort și solitar
Octombre plânge în surdină
Și plâng și frunzele-rugină
Și lacul, trubadur bizar.*

*Cum, într'un suflet trist și-ama,
Durerea geme mut, haină,
In parcul mort și solitar
Octombre plânge în surdină.*

*De ce tu inimă — străină
De visuri și speranțe, iar —
Suspini de 'nflorare plină
Văzând decorul funerar
In parcul mort și solitar?..*

II

*Această toamnă' a risipit
Atâtea frunze și petale
Și 'n parc, haină, a svârilit
Decor de nesfârșită jale.*

*Octombre, vajnic și cumplit,
Veni cu răsuri triumfale —
Și-această toamnă' a risipit
Atâtea frunze și petale.*

*Mi-e sufletul adânc măhnit
Și clipele îmi par banale:
Atâtea visuri ideale
Și-atâtea frunze 'n infinit
Această toamnă' a risipit.*

Dem. Basarabeanu

DANSUL FLORILOR

Mandolințele cripesc. Viorele cântă.

E hora primăverii care începe. Florile s'au prins cu toate în dans. Ele își întind mâini albe și catifelate. Aleargă desculțe prin iarba udă de rouă ca niște zâne. Sunt trandafiri roși, flori palide, viore-

le, crini, miozotisuri albastre și ele rîd în ploaia de aur a soarelui. Zâmbete parfumate palpită în aerul cald. Pădușea răsună de chitole vesele. Fluturi cu aripi de dantelă și de mătase alergă în toate părțile. Privighetorile cântă în desisuri. Se aude sfârșitul greeri-

lor și bătăiul albinelor. Caisi, migdali și portocali ning bogăția lor de petale albe și roze în părul pudrat de pozeiul de aur și de soare al rozelor care s'au prins în horă.

Pavel Florianin.

FĂRĂ LEAC

- AMINTIRI DE LA REGIMENT -

Pandele Grămadă, nu era îndrăgit de superiori. Pricina? Neîndemânarea la instrucție și la corvoadă.—Ienea.

— Nu e bun de nimic, țiganul! Se spunea despre el la ceai, la apel, la front și la masă.

Grămadă era slab, negru și cu dinți albi, cum sunt toți țiganii tineri. Crezul lui era „chiuleala”. Se strecura de la corvoadă, ca o umbră, și unde punea capul, acolo adormea.

Pedepsele firește curgeau, pe capul său, una după alta. Era atât de somnoros Pandele Grămadă, încât camarazii rădeau de el și de la o vreme, gradatii începură să se întrebă ce face el noaptea. S'a aflat repede că se întoarce în cantonament dinspre ziua, cu viorea subsoară, și nu se culcă nici când fără să scărtaie nitel ca să... tulbure somnul jo. cultorilor. A fost mutat în altă casă, cu zece camarazi la un loc, dar Pandele Grămadă și-a urmat programul. Numai că, dinspre ziua, când s'a întors și-a început să-i tragă din arcuș, soldații ceilalți au tăbărit de el și l-au potolit. A doua zi dimineată s'a mulțumit să zică nitel în surdina, pe prispă, cu tot viforul de afară și apoi a intrat în casă, în vârful piciorilor și s'a trântit jos imbrăcat. Dar unde se ducea Pandele în fiecare noapte? I s'a poruncit să nu se mai miște din cantonament seara, dar el aștepta până se culcau camarazii și apoi o ștergea. A fost prins. Atunci l-au închis el. În sfârșit, s'a deslegat taina: se ducea la un regiment cantonat în cătunul vecin.

Nenorocitul alerga, în fiecare noapte în cătunul alăturat — dar până la care era o distanță bunicică și cânta acolo până când îi dădeau dru-

mul. În sfârșit, regimentul din satul vecin a plecat. O noapte întreagă s'a svârcolit Grămadă în cantonament, adormind câte nitel și tresărind repede din somn, ca să mor-măe pe nas:

...„Căci cea mai mândră din-
tre femei
„Se duce și mă lasă”.

Dar a doua noapte, în loc să rămână acasă, a plecat mai de vreme și s'a întors mai târziu: abia a avut timpul să-și lase „costiugul” cum îi zicea el cuții viorei — și să alerge la ceas.

A treia noapte și în cele următoare, a făcut la fel. De atunci n'a mai fost chip să-l pue cineva la vreo treabă: dormea de-a'n picioarele și se usca pe zi ce trecea. Plecând regimentul din cătunul alăturat, Pandele își găsisse alți amatori de muzică, tocmai la oraș, cale de mai mulți kilometri. Cu toate acestea țiganul se ducea în fiecare seară și venea în fiecare dimineată de la oraș. Afându-se toate acestea, un ofiter l-a chemat și i-a zis:

— „Nu vezi, mă Grămadă, în ce hal ai ajuns pentru că nu dormi noaptea? Ei, cât câștigi tu într'o seară? Mai bine mulțumește-te cu mai puțin și păstrează-ți sănătatea — că e pentru tară.

Uite, m'am hotărât să-ți dau de la mine câte un leu pe zi, numai să-ți vezi de treabă”.

Pandele Grămadă a fâgăduit că așa o face. „a umflat băjanul” și a făcut stânga imprevizibil.

Roadele intervenției ofiterului nu se vedeau însă aci, de cât foarte puțin: se observa, la Pandele Grămadă, mai multă bună voință. Insa aceiași

lipsă de energie, aceiași leno înăsprită. El își incasa regulat francul și se lupta cât putea să nu se dea de rușine față de ofiter. Când făcea instrucția, Pandele era atât de subțire de parcă îi bătea vântul; când îl rugau camarazii, în repauz, să le cânte ceva, abia mai mișcăia:

„Uite-l, uite-l pupă-l doica...
Si într'o zi, a căzut la pat. Medicul s'a exprimat: anemie, sleire nervoasă, oboseală.

Dar se odihnea, doar primea regulat leul, ca să doarmă, se gândea generosul ofiter, care se interesa de el.

Un sergent a descoperit însă că, de când i se tăiașe drumul de la oraș și de când primea soldă de somn, Pandele Grămadă a găsit în sat o casă țigănească, unde se ducea în fiecare noapte și cânta zimbură și din vioară, împreună cu ceilalți artiști de acolo. De aceea se îmbolnăvise.

Când s'a dus ofiterul să-l vadă, Pandele Grămadă, era pe ducă. N'a mai încercat să-l mustre, dar țiganul a înțeles că e prins și i-a zis:

— „Cum să dorm eu noaptea d-le sublocotenent, când n'am dormit de unsprezece ani de cât ziua? Si cum să stau mort în pat, când as putea să zic”

„Plânge Bistrița pe vale”.

Încercă să cânte, dar scoase un fel de horcăiață dureroasă și căzu pe pernă.

Ofiterul îi privea trist: iar bolnavii ceilalți ridicaseră capetele. De odată țiganul se ridică și smuci din piept versurile:

„Numai to nu plângi iubito:
„Esti co cugetu împăcat!...”

Și recăzu pe pernă, ca să nu se mai ridice, nici odată.

...Boală fără leac!

Const. Răuțel

GIOSUE CARDUCCI

Imnul Satanii

Tu ești princioiu și origină
A tot ce 'n viață loc ș'a ales;
Tu ai ființii ș'al existenții
Cuvânt ești singur și înțeles!

Pe când în cupe vinul scipește
Sub ale razei vii străluciri,
Cum sub a genii perdeă umbroasă
Foc viu din suflet arde 'n priviri;

Pe când pământul rîde spre soare
Și cu iubire prin semne vagi,
Cu sbor de stoluri, unul spre altul,
Revarsă 'n spațiu cuvinte dragi;

Din munți când taincii cobor florii
Ardenți ai unei sfinte 'nsotiri,
Iar câmpul verde, în fecundare
Ușor se sgudue de tresăriri;

Satano, ție, cu îndrăsneală,
Inchinu-ți versu-mi, căci tu, tu ești
Isvornul vieții și la ospătu-i,
Tronând cu fală îl stăpânești!

Incolo, preot, îți lasă cartea,
Fiind-că, cum astăzi viu să-ți arăt,
La semnul crucii ș'a ta căutare,
Nu fuge dracul nu dă 'ndărăt.

Nu vezi rugina cumplit cum roade
Apriasa spadă din Paradis
Și pe Arhanghel fără de aripi,
Nu-l vezi cum cade jos în abis?

Grozavul trăznet aleargă singur,
Făr' ca să fie de sfinți împius;
Iehova 'n mână-i fără putere
Acuma strânge un fulger stins.

Planete moarte, meteori palizi
Ce dintre lumea stelelor pier,
Năluci deșarte, ingerii, cete
Nesocotite, cad jos din cer.

Iar, în materia neperitoare,
Făr de odihnă și făr de somn,
Ori și ce forme și fenomene
Au pe Satana unicul domn.

El singur numai, singur trăește.
Al lui imperiu nemărginit
În foc, văpaia ochilor negri,
În ei domnia ș'a stabilit.

Ori în cei care plini de tristeță,
Rezistă, fuge de desmierdări
Sau tot trimete cu stăruință
Priviri aprinse și provocări;

E 'n al broboanii sânge ce curge
Sclipind când ruptă-i de pe ciorchin
Și care vesel din trai alungă
Măhnirea neagră și crudul chin.

Vorbești tu astăzi în versu-acesta
Vers ce din sânu-mi clocotitor,
Furtună veșnic întărată,
Se aridică provocător.

Tu 'ufrunți Satano, pe D-zeul
Ce ponteficii îi prea măresc
Tot ca și regii care 'n minciună
Și 'n fapte rele se tăvălesc.

Tu ești revolta. Deștepți în inimă
Simțiri cu care vrei să le prinzi
Și ca un fulger care despică
Negru 'ntunerec, mințile-aprinzi.

Prin coruri ție dedeau mărire.
Frenetici danțuri te celebrau
Și virginala amoruri larași
Tot ție numai îți închinău.

În dumea, printre palmierii
Ce 'n jur miresme dulci răspândesc;
Pe țărături care le scaldă Cipris
Cu valuri repezi ce 'n spume albesc.

Zadarnic furia nazarineană,
Urmând agape cu obscen rit,
Porni cu torțe aprinse 'n mână
Și în potrivă-ți a năvălit;

Zadarnic templul, cuprins de flacări,
Cu barbarie și-a dărâmat
Și vi ul care plutea în Argos
Zadarnic dânsii l'au spulberat;

Poporul care nu dă uitării
Pe ori și cine e prigonit,
Te-a pus alături cu zeii laril,
În a lui casă loc și-au găsit.

Și iacă-iacă mitre, coroane,
Pe frunți se pleacă în șovăiri;
Revolta care, răstoarnă totul,
Urlând pătrunde prin mănăstiri.

Înaltă glasul Savonarola,
Puternic tunet în vijelii,
Iar Martin Luther își rupe sfta...
O, cugetare, liberă fii

Și strălucește înflăcărată
În al vieții obscur cuprins!
Materie mândră te aridică,
Te 'naltă mândră: Satan a 'nvins!

Frumos și oribil, un monstru 'ntinde
Imense aripi plutind pe vânt;
În sboru-i trece peste oceane,
Ocolul face peste pământ.

Bolid ce zboară în fum și flacări,
Colindă munții într'un minut,
Păduri și șesuri după ce 'n fugă
Ca o săgeată le-a străbătut.

In fugă trece peste prăpăstii,
Apoi s'ascunde, intrând pe brânci,
Prin negre peșteri necunoscute,
Prin drumuri dosnici și văi adânci ;

Și iese iarăși ca o furtună
Pornită 'n spațiu cu ager sbor ;
P'un țărâm și altul, în lumea 'ntreagă,
Un răcnet scoate triumfător ;

Adânc răsuflă peptu-i puternic
Și 'n fur porneste un uragan ;
Popoare 'n cale-i v'ațineți bine,
Eștiți 'nainte-i : trece Satan !

Tărând cu sine binele lumii,
Năluca trece din loc în loc ;
Nainte merge irezistibil
Măreț și darnic p'un car de foc.

Pe tine, care sâmeni revolta
În vremea d'astăzi ca și 'n trecut,
Puternic Demon ce răsunare
Dai rațiunii, eu te salut !

Ti 'nalță ție nori de mirasme
Tămăia sacră, oști proslăvit,
Căci tu pe zeul cântat de prooși,
Căci tu pe lahve l'ai biruit !

Traducere de N. ȚINC.

DOMNIA LUI JOE

de Dr. I. Kirilac

CAP. VII

Zeul acesta a impresionat în așa grad imaginațiunea vechilor popoare și a poezilor, încât conduși de atributele sub care El se manifesta, ajunseseră să fixeze numărul la 300 de *Joi* (*Præcætes Joves*). Inceputul cu inceleul însă, acest număr exagerat în redus la 3 și anume: Joe fiul *Eterului*, Joe fiul *Cerului* și Joe fiul lui *Saturu*, sub care ultimă formă a rămas consacrat și descris în calitate de stăpânul cerului, al pământului și președintele tuturor Zeilor din *Olimpe*. Numele *Jupiter* ce face la genitiv *Jovis*, ar proveni dintr'un vechi cuvânt *Ju* sau *Jov* ce însemnează tânăr — ca fiind ultimul copil al lui *Saturu* — și *patër*, din a căror contragere a eșit *Joviter*, iar apoi *Jupiter*. La Greci el se cheamă *Zeus*, cu genitiv *diôs*, dela cuvântul senescriș *Dyauș*. De aci cuvintele *Deus*, *Djeus*, *Dominus*, *Dies*, *Dieu* și *Dumnezeu*: toate provenite din același radical *Dyauș*, ce însemnează *Cer*, *lumina*, *zidul*, sub care se înțelege acest mare Zeu, considerat ca stăpân peste întreaga cer și întreaga lumină a zilei.

El poruncește și conduce toate fenomenele atmosferice. El strănge norii, risipește furtuna, dă ploaie pământului, răcorește arșita soarelui, face să crească

arborii și plantele, coace grâul și toate fructele; în fine, el e care dă toate bunătățile omului, precum tot El este care trimete fulgerile, trăsnetele, seceta, boalele și toate vrăjmășile, atunci când nu e mulțumit de modul cum se respectă poruncile sale.

Dintre toate aceste însușiri ale era aceia care producea ploaia, ra aceia care producea ploaia. Astfel, când după o lungă secetă câmpurile avea trebuință de udătura cerului, Atenjenii adresau Zeului puternic următoarea rugăciune: *Varsă, varsă ploaie, O! Zeus, Dumnezeul nostru. Varsă ploaie binefăcătoare peste semănturile și câmpiile Athenjenilor*. Iar când rugăciunea se îndeplinea, dânsii ziceau: *Zeus ploua*. (*Zeusii*).

Notă. — Se pare, că poporul francez e singurul care a perpetuat această credință cum că totul vine dela *Cel de sus*, prin expresiunile: *il pleut, il fait beau, il fait noir, il fait clair, etc.*, arătând prin aceasta că ploaia, frumusețea zilei, întunecatul, precum și lumina pământului, Dumnezeu le dă pe toate, căci El e atât puternic, fiind Zeul cel *Inalt*: *Ipotos*, și cel mai înalt: *Ipsistos*.

Joe fiind considerat ca Zeul suveran care guvernează lumea fizică, pe cea morală și tot ce există în natură. Grecii îl au

mesc adesea și *Theos*, adică Zeu prin excelență: *Dumnezeu*. Deci în Joe este întrupată divinitatea supremă; astfel că invocând pe Joe se invocă însăși acea divinitate. „O! Zeus! dacă divinitatea voastră să fie numită astfel, atunci eu în numele tău mă adresez și o împor pe dânsa”.

Astfel se exprimă *Eschyle* în cânteculele sale, și astfel vorbesc toți înțelepții și filosofilor adorând în Joe personificarea ideală divine; și tot astfel persoanele patriotice și politice pun sub protecțiunea acestui Zeu delibărările *Senatului* și întrunirile *poporului* din *Athens*, rugând pe acest puternic Zeu *Panhelanic* să apere *Hellada* contra barbarilor și să asigure ordinea cea armonioasă și căre) înaltă expresiune este el însuși. El, adică Joe, e stăpânul recunoscut de toți și necoțestăț de nimeni. El e numit *țajal Zeilor* fără să le fi fost țajal și nici măcar primul născut, ci numai pentru marea lui autoritate de șef pe care știe să o fie cu demnitate și la înălțimea ce se cuvine. El e stăpânul înțelepciunii și a tot știutor a tuturor, ce există și se mișcă. El se ocupă de întreaga omenire; El e care investeste pe regi pentru un timp mărginit cu o parte din autoritatea sa asupra oamenilor; iar când acești regi nu-și îndeplinesc misiunea. El și îndreptățe ca și

pe poporul de va fi fost vinovat. Precum după furtună să liniște. tot astfel a dat buna ordine în lume, a instituit jurământul de credință (*orkos*) și ospitalitatea, în virgutea cărora streinii pribeghi, cei bolnavi și lipsiți de mijloace au dreptul să ne ceară adăpost și hrană, iar noi suntem datori să le-o dăm, căci și cer această în numele Lui, fiind trimis de El.

Tot ceace asigură buna rândulă în lume și civilizațiunea popoarelor este sub protecțiunea acestui Zeu suprem. El e care veghează la îndeplinirea datoriilor noastre către patrie, dragoste și mila. El e directorul conștiinței omenești, căci atunci când omul a făcut un rău, El e care-i trimite muștrarea de conștiință făcându-l să-și piardă liniștea, pe care nu o poate recăpăta și nici să fie ertat decât prin rugăciuni și îndelungată căință, ce sunt lăsate tot de El, în scopul ca omul să nu rămâne fără mijloace de îndreptare, când ar voi să meargă din nou pe calea adevărului și a faptelor bune.

Joe e considerat ca stăpânul Zeilor și al oamenilor (*Jupiter Sator Deorum atque hominum*) precum și ca părintele tuturor ființelor de orice fel: de oarece totul se rezumă în El și totul nu e decât o mică porțiune din El. La Romani acest mare Zeu avea și numele de *Jupiter Sator* (dela cuvântul *sator*, ce înseamnă să oprim pe loc), din cauză că soldații romani într'un război contra Sabinilor fiind speriați o lănsară la fugă, dar printr-o putere supremă au fost opriti și astfel reînțorși la luptă au obținut victoria. De asemenea după multimea înșurșirilor sale era cunoscut sub diferite nume ca: *Jupiter Fulgur*, producătorul fulgerilor; *Jupiter Tonans*, cel care tună; *Zeus Hypatos*: cel dinăl, cel mai mare; *Zeus Charitonos*: cel care procură bucurie. *Jupiter Panoptia*, a tot stăpânitor; *Jupiter Serenatus*, care face cerul senin; *Jupiter Almus*, ca dăător al roadelor pământului; *Zeus Xenios*, ca protector al străinilor; *Jupiter Orkios*, dela *orkos* jurământ, deci jurământului sfânt ce se face în animale lui. De ase-

menea Joe mai avea numele de *Herceus* (dela *erkos*), ca președinte al partioarelor din case și protector al căminului. Sub a. cest auspiciu era la Troia un altar numit *Jupiter Herceus*, la picioarele căruia *Pyrrhus* a omorât pe regele *Priam*, ca să răzbune moartea tatălui său *Achil*. De asemenea se numia și *Zeu Melichios*, adică *Zeu care îndulcește*, care e blând și binevoitor pentru cei ce îl roagă și-i respectă aducându-i sacrificiu. Iarăși Joe mai avea numele de *Pistos*, ca prezidând buna credință, ce face la Romani corespunde cu *Fidius*. De asemenea Joe se numia și *Pistor* ce înseamnă brutar, în memoria faptului că, Roma fiind oșoșită de împresurarea vrăjmașilor cari ocupaseră *Capitolul*, Joe a inspirat pe Romani să grăba paine în abundență în câmpul *Galilor*. În urma acestui lucru ce o fină viclenie, inamicii crezând că cetatea e bine aprovizionată, au ridicat asediu și astfel Roma a scăpat de un mare dezastru. Tot Joe mai avea și numele de *Palamneos*, adică răzbumător de vărsarea sângelui, când înfricat pe oameni le inspiră vrajba intrând în războaie.

La Romani, idealul acestui rago perfect și a tot puternic era exprimat prin cuvintele *Jupiter Optimus Maximus*, având reședința pe muntele *Capitolul*. Aci, într'un mare templu, el era adorat împreună cu *Junona* și *Minerva*, în onoarea cărora se dădeau renumitele jocuri romane (*Ludi Romani*) care începeau cu un mare sacrificiu, apoi cu un bogat ospăț și se terminau prin jocuri celebrate cu mare pompă în circul roman. Rugăciunea adresată de Romani către Joe era: *Zeule cel mai bun și cel mai mare, scapă de primejdia patria noastră: Deus opte maxime, salva patriam nostram*.

De asemenea el era considerat și ca seful suveran al țigeli țării, pentru care avea și numele de *Jupiter Latialis* sau *Latalis* (dela *Latium*) în onoarea căruia se dădeau mari sorbări de mulțumire și desfătare numite *feriae-feriarum*: simbolizând, du-se prin ele federațiunea totu-

lor popoarelor din *Latium* sub sceptrul roman. În ține el mai avea la Romani și numele de *Jupiter Lapis*, (dela *lapis-lapidis*, piatră) în memoria evenimentului prin care a scăpat de a nu fi înghițit de tatăl său *Saturn* (vezi fig. 3). Pe lângă această, nici un jurământ nu era mai solemn la Romani decât acela când fiind în mână o piatră se pronunța numele lui Joe; de aci expresiunea: *Joco lapidei iurare*.

Nota. — Cu siguranță, proverbul nostru ce zicem cuiva de a lua o piatră în gură când întrebindo o mare lucrare sau o lungă călătorie pe mare sau pe uscat, provine din credința strămoșilor noștri Romani ce aveau în această piatră ca simbol de înaltă și divină protecție, făcându-ne să avem parte și să ne bucurăm de cele ce am obținut prin muncă răvnă și mare muncă.

Joe — zice *Homère* — este zeul cel mai mare, cel mai bun, cel mai glorios, cel mai majestuos dintre toți Zeii cari guvernează și pe cel mai mic și pe cel neamurțitor. Puterea ce el exercită asupra tuturor ființelor este o putere în adevăr absolută. Reoluțiunile lui sunt irevocabile, iar voința sa irezistibilă.

Dar zeul acesta e tot așa de înțelept pe cât e și a tot puternic. El nu dă socoteală nimănui de hotărârile sale. Gândirea lui e nepătrunsă de ceilalți Zei precum chiar și de *Junona*, soția lui. Ceace El a decis în înțelepciunea lui, se îndeplinește nepărat și totdeauna. El vede totul în *Olimpe* ca și pe pământ, și nimic nu scapă dela vederea lui cea largă, dela privirea lui cea pătrunzătoare. El știe totul, el cunoaște totul, el e singurul independent. „Nici un Zeu nu e liber — zice *Eschyle* — afară de *Zeus*”.

Omul, considerat fiind ca provenind din această Divinitate: căci El e numit tatăl oamenilor și al Zeilor (patir *andhlon te* (*theon te*), rezultă că întreaga omenire dela el așteaptă toate lucrurile să fie bune și rele. „Ce suntem și ce nu suntem noi ființe de o zi, ființe de o clipă! Omul e visul unei umbre. Dar când ne vine o rază trimisă de

Joe, atunci muritorii se bucură de o lumină strălucitoare și se împărtășesc de o viață dulce". (Expresione atribuită lui Pin-daro).

Pe de altă parte, Homère zise și el în *Iliada*: „Omu lse găsește într-o strânsă legătură dependentă de Zeul suveran al Cerului". Astfel dănsul știe, că Zeus poate ține asupra vieții sale, că El ține pe războinici, pe înțelepți, și că El este care dă gloria unora și o retrage altora, că el dă ușor puterea precum tot ușor scobeste pe cel puternic; prin El omul devine iustru ca de, iar nu recunoscute se ridică. Prosperețatea ca și nenorocirea oamenilor se află în mâinile acestui Zeu suprem.

Un personajiu din *Odyseea* numit *Philoctios* — care însă duce unii ar fi un supra nume al lui Apolo — zice: *O Zeu jafă! nici un Zeu nu e mai crud ca tu! tu n'aj mila de oameni; și tu toate acestea tu i-ai făcut.*

Aceasta provine din credința celor vechi că Joe, după sfatul regelui sale *Ate*, a instituit jurământul numit *Orcos*, care odată pronunțat lega atât pe oameni cât și pe Zei să îndeplinească cele făgăduite. Dar cum însuși Joe a fost victima acestei legături când el a jurat, că cel ce se va naște dintr'un strămoș al lui Perseu va fi stăpân și mare eșou peste toată Grecia — prăvălind prin aceasta nașterea lui Hercule din *Alcmena* înșelată de el — și cum *Junona* a întârziat această naștere cu 7 zile grăbind pe aceea a lui *Eurysteiu*, iarăși un descendent al lui *Perseu*, luând astfel locul lui *Hercule* conform cu jurământul făcut atunci Joe, infuriat de păcătoșia suferită, apucă pe *Ate* de lungul și despletitul ei păr al capului, și cu putere o asvârli din înaltul cerului în mijlocul oamenilor, transformându-lă divinitate rău-făcătoare; și astfel îndeamnă în calitatea ei de geniu rău atât pe oameni cât și pe Zei la fapte necugetate, ce aduc nenorociri în urma lor. Dânsa — zice *Homère* — scâră ușor, plutește d'asupra capetelor oamenilor îndemnându-i la rău". Aceasta e deci originea celor rele de pe pământ.

Acțiunea divină a lui Joe se întinde asupra tuturor: dela cei mai puternici până la cei mai slabi, dela purtătorii de sceptre regale în care se grănădește trufia, fericirea și bogăția, până la cei cari poartă în spinarea lor *dasaya* plină de umilțință, de necaguri și complectă sărăcie. Din faptul că puterea sau onoarea regească provine dela Joe (țimi dek Dios esti), regii se mai numesc și *Diogeni* adică cei lăptați de Joe, copiii lui Joe. Prin urmare autoritatea regală este o emanațiune din autoritatea divină; și astfel fiind, regii sunt locțiitorii regelui din cer pe pământ. Pentru acesta a rămas și azi consacrată formula pusă pe decret: „din grația lui *Dumnezeu*".

Dar acești regi fiind înveștiți cu această calitate ei sunt dator să vegheze, ca ordinea morală să rămâie neclintită iar dreptatea să fie dată fără părtinire tuturor supușilor săi. Când deci sub domnia unui asemenea rege voința Celui de sus se îndeplinește, atunci pământul cel negru produce grâu, orz și toate roadele cete necesare pentru hrana omului; la rândul lor arborii sunt încărcati de fructe, oile nu sunt nici odată sterpe, iar marea produce pește în abundență. Din contră, când un popor sau regele conducător dau sentințe nedrepte și violente, fără să aibă teamă de privirea și ochiul negdormit al Zeului, atunci — zice *Homère* — furtuna apasă pământul negru sub greutatea apelor furioase trimise de *Jupiter*; atunci fluviurile, râurile și toate apele se umflă și ies din albia lor; atunci valuri de ape se prăbusec din înălțimea lor, și mugind în mod groasnic distrug totul ce le lese înainte, și fără nici o milă aruncă toate produsele pământului în marea largă și fără fund, puștind astfel totul fără să rămâie nimic pentru oameni și nici pentru animale. Pentru acest cuvânt, Joe mai are și numele de *Alastor* adică Zeu răsbunător, Zeu de temut (timoros), așa precum era cunoscut în insula *Cipru*.

În privința răsbunărilor acestui mare Zeu, *Solon* se exprimă astfel: Nu, acia care ascuțide în

inima sa o gândire sau o faptă rea, nu poate să scape le privirea ochiului divin: căci curând sau mai târziu înșelăciunea și perversitatea apare la lumina zilei; dar unu își plătește greșala astăzi, alul mâine iar un altul mai târziu. Și dacă cel vinovat scapă el însuși de pedeapsa crimei, dacă răsbunarea divină nu-l atinge, totuși dânsa scosește la timpul său. Și lucru și mai grozav este, că cei nevinovați plătesc păcatele celor culpabili fie în calitate de copii or strănepoți: căci răsbunarea divină nu rămâne stearpă.

Noia. — Concepțiunea aceasta luată ad *literram*, ar putea să ne impresioneze mult, considerând faptul ca o mare nedreptate divină; căci la drep vorbind, ce sunt de vină copiii să moștenească păcatele părinților? De ce de pildă copilul unui alcoolic să devie epileptic, al unui tâlhar un criminal, sau al unui sifilitic un idiot? Ar fi de înțeles că fie care om, ajuns la maturitate, să fie răspunzător de faptele sale iar nu de ale părinților moștindu-le toate păcatele lor. Dar poate că tocmai știind acest lucru vom recunoaște înțelepciunea divină, căci dânsa ne pune stăvilă lelelor noastre porniri având frica în noi, că și chiar dacă scăpăm de a fi pedepșiți rămân însă moștenitorii noștri răspunzători de nelegiuirile și desfrânările ce fătuim.

În *Italia*, Joe de asemenea era considerat ca Zeu al Cerului și al atmosferei, *Astiel Sabinii*, *Lozini* și *Romani*, vedeau în Joe pe stăpânul tuturor fenomenelor ce se produc în Cer precum și al tuturor schimbărilor ce suferă temperatura: ploaia, fulgerile, furtunile așa de frecvente în *Italia* pe timpul de primăvară și toamnă, vânturile, seninătatea cerului, etc. etc., toate vin dela *Jupiter*. El ca Zeul ploaiei prădează agricultura; El ca Zeu al furtunelor și al celorlalte elemente deslănțuite în atmosferă presidează luptele în războaie; El ca Zeu și stăpân liniștind fenomenele din natură dă victoria celui iubit de El, precum iată și când cerul prin voința lui devine luminos, arată dreptatea și recompensa celor credincioși. Cu

timpul, vechile Divinități ce existau la diferitele popoare din Italia au dispărut absorbiți fiind în persoana lui Jupiter. Astfel, *Summanus* (de la *sub* și *mane*: sub dimineată) o veche Divinitate Sabină reprezentând cerul întunecos, nocturn, adică al nopții, devine un simplu atribut al lui Joe ca și toți ceilalți Zei ale vechilor popoare latine.

foria care la Romani era reprezentată cu aripi iar la Greci fără aripi: de unde numele de *Aptera*, simbolizând prin această fixarea ei lângă cei învingători. Dânsa e reprezentată fiind încoronată cu dafin și ținând în mână o ramură de curmal sau smochin (palma) și era foarte mult adorată la Romani, astfel că *Sylva* i-a ridicat un mare templu în

ta ei pe pământ, ziceau cei vechi se datorește faptului că dânsa voind într-o zi să turbure liniștea în Olimpe, Joe a luat-o de păr și în furia lui a asvârit-o în locul oamenilor pe pământ. De atunci dânsa nu are altă grijă decât să semene vrajă și să intre între noi toți, fără să se fi săturat vreodată.

Pe de altă parte însă, *Marea* și Stăpânul Zeilor are neîncredere în jurul tronului său și pe Zeile numite de greci *Ete*, iar de Romani *Lifes*, destinate să roage pe cel a tot puternic, ca să nu mai îmblânzească pe cât posibil trista pozițiune creiață de acele rele divinități. De aci s'a introdus la Romani cuvântul *Litaniae*, ce ne-a fost și nouă transmis tot cu același semnificație de a face rugăciuni în Biserică aducând daruri, ca prin ele să fim scutiți de greșelile și păcatele ce am făcut. Zeitele acestea erau reprezentate în mod cu totul umilitor, având un aer timid, o expresiune tristă și abătută, fiind în același timp și schioape.

Deși locuința lui Joe e mai presus de ceruri și are la dispoziție pe toți Zeii și în special pe *Mercur* pentru transmiterea și executarea ordinelor sale, totuși uneori s'a pogorit și el pe pământ amestecându-se între oameni ca ceilalți Zei sau muritorii pentru ca să vadă prin El însuși și să observe cum se îndeplinesc poruncile sale, dând apoi pedeapsa or recompensa meritată fiecăruia precum se obișnuiește (vezi răzbunările lui Joe).

Joe, deși Zeul suprem, fiind însă născut din mamă, a trecut și el prin toate greutatele de creștere ale oricărui copil, lui devenii tânăr a avut multe înfrânbăciunile omenești: în special pasiunea pentru femei a fost dezvoltată în el la cel mai înalt grad posibil: cu toate că fiecare întreprindere amoroasă reprezintă o anumită *alegorie* (vezi amoriurile lui Joe).

Joe este reprezentat ca un om matur, având capul împodobit cu păr lung și des, cu barbă mare și stufoasă, cu frunte largă drept semn de mare voință și profundă înțelepciune (frunte olimpică), cu ochi strălucitori, a

Fig. 10. Joe, Stăpânul Zeilor și al oamenilor (Jupiter Sator Deorum atque hominum).

Cei vechi credeau, că Joe nici odată nu mergea fără să nu fie însoțit și înconjurat de un mare cortegiu de anumite Divinități cari erau: *Fauna*, (*Vesta* sau *Renumele*) ce se zice că a fost născută de *Gheea* (Pământul) numai în scopul ca să spuie lumii crimele Zeilor și în special ale lui Joe care exterminase pe *Giganți* ce erau fiii săi; Joe însă i-a poruncit să nu vorbească de căd de acelea ale oamenilor. Dânsa e reprezentată ca o Zeită enormă având 100 de guri, 100 de urechi și o mulțime de aripi cu tot atâția ochi așezați sub ele. După aceea era *Nikea* sau *Vic-*

Rona, avea stațue în Senat și pe *Capitoliu* și a fost ultima Zeită distrusă de creștinism, lăcrași în jurul tronului unde sta Joe s caflau cele 3 *Difes* (iră *Deorum*) fiicele *Noptei* și ale râului *Acheron*, destinate să primească ordinea ca să roază prin muștrare de conștiință și chinuri sufletul celor răi. Ele pe pământ aveau numele de *Furii* sau *Eumenide*, iar în iadern de *caligelle* fluviului *Slyx*, unde produceau groasnice chinari celor negri la suflet. În fine mai era și o altă Zeită nu mai puțin teribilă numită la Greci *Ajea*, iar la Romani *Discordia*, *Irutia*. Prezen-

căror privire îmbrățișează repe-
de totul, și în fine cu sprâncene
groase arătând că atunci când
se încruntă prevestește marea
tut supărare, ce este suficiență să
agudue întreaga lună. El e gol
dela cap până la cingătoare, iar
restul corpului e acoperit cu o
măntie având *indoșturi majes-
toase*. În mâna dreaptă ține ful-
gerul ca semn al puterii ce lo-
vește, iar în cea stângă are
sceptrul fiind emblema forței
care guvernează. În aceeași at-
titudine simplă și liniștită, dar se-
rioasă și plină de o demnitate
majestoasă, el stă pe un tron
înalt de aur sau de *fildeş*, având
la picioare un vultur cu aripile
întinse: semnul vederii și al pă-
trunderii (fig. 10).

Relativ la vulturul ce stă la
picioarele lui Joe, reproducem
următoarea legendă: Se zice că
Periphas, primul rege al Ațhe-
nei înainte de *Cecrops* marelui
civilizator, câștigase prin bună-
tatea sufletului său toate inimile
și dragostea supușilor săi. În a-
devăr, dânsul în fiecare zi pro-
cură așa multe binefaceri popo-
rului său, încât toți din toate
părțile în transportul lor de ve-
cunoștința îi aduceau onoruri
și daruri ca și unui mare Zeu.
Dar asemenea eiuste și adora-

țiune a escita; gelozia prea sen-
sibilă a marelui și puternicului
Joe în așa fel, că a voit să arun-
ce în fundul infernului pe acest
murișor, pentru că săvârșise
crima d'ea și prea perfect. Dar
Apolon — din ferjire pentru
dreptate și reputațiunea lui Joe
— intervine imediat luând apă-
rarea celui condamnat. Și astfel
fiind, și punând în joc toată elo-
cinența sa, el obține de la stăpânul
Zeilor infuriat, ca acest om bun,
prin înălțimea sufletului și în-
țelilor sale, să fie pur și simplu
metamorfozat în vultur. De a-
tunci vedem la picioarele lui Joe
stând cu aripile întinse un vul-
tur, care simbolizează, că pușe-
rea și bunățile nu trebuie să
fie despărțite între ele niciodată.
Deci acest vultur reprezintă per-
sonificarea adevăratului Jupiter,
a celui Zeu a tot puternic și tot
așa de bun și drept, pentru care
și totdeauna este scump și iu-
bi de cei dupe pământ.

Noți. — Joe fiind ascuns im-
ediat după naștere pe muntele
Ida din insula *Creta*, se hrănea
sugând lapte dela o capră nu-
mită *Amalthaea*. Pentru, aceasta
Grecii în memoria lui Joe, con-
siderau capra ca pe un animal
sacru și deci era oprită uciderea
ei; și aceasta cu atât mai mult

că și *Pan* — Zeul turmelor și al
pășunilor — se credea că ținea
ascuns sub pielea acestui ani-
mal.

Dar afară de aceasta, *Amal-
thaea* și-a rupt un corn într-un
arbore, pe care o *Nimpha* găsin-
du-l l'a umplut cu fructele cele
mai delicioase și apropiindu-l de
buzele micului Joe, el se hrănea
sugând din acele fructe ce nu se
mai isprăveau. De atunci cornul
acesta a devenit simbolul *abon-
denței*, din care însă s'a făcut și
glume pe socoteala bărbăților
vânători de zestre mari, când le
și zicem: are o *Amalthaea*, așa
precum se vede în aceste versu-
ale poetului *Demouster*:

*Jean, l'an passé, fit sa femme
d'Hortense,
Chez lui, depuis, on roule sur
l'argent
Et chacun dit: qu'en la prenant
Il a trouvé la corne d'abondance.*

Drept rezultat al acestei inspi-
rațiuni poetice putem să adăo-
găm și noi următoarea:

*Vedem și astăzi mulți bărbai
Cajung oameni înmormâți:
Dar nu prin valoarea lor,
Ci prin zestreă nevestelor.*

I. Kiriaș

RONDELUL FATALITĂȚII

*Va fi curând desnodământul!
Ți-ai zis adese-ori cu teamă —
Și inima a prins să geamă
Și mort ți-a fost întreg avântul.*

*Ne-atrage către el pământul,
Pe toți la sânul lui ne cheamă
Va fi curând desnodământul
Ți-ai zis adese-ori cu teamă.*

*Blestem... Dar, cine-a spus cuvântul
Ce-atât de strașnic te b.esteamă?
— Vai, nu 'nțelegi și nu-ți dai seamă
Și tot mai mult zărești mormântul —
Va fi curând desnodământul!*

Dem. Basarabeanu

LA PIAN

*Să-mi cânti un menuet de Bocherini!
Tu cânti, iar eu visez ca un Abate
La timpul curtezanelor pudrate,
Surorile, deapurarea cu crinii...*

*În seara asta tristă, tot parfumul
Grădinilor pe trupul tău plutește...
Păcatul ca o fiară ne pândește
Dar cântecul sonor îi taie drumul.*

*De smoolă, întunericul se lasă
Și-mi face tot mai caldă mângăierea
Când sunetele tale curg ca mierea:
O, mierea care-o gust la tine 'n casă!*

Mihail Munteanu

CRONICA ORAȘULUI

Biserica Mondenă

Pierzându-se printre pomii ce o înconjoară, se ridică biserica ce a ajuns un locas monden. Clădită de o inimă pioasă cu tendința de a fi căminul unde cei abătuti siar putea afla mângâierea, acest locas și-a pierdut din menirea sa înaltă. Și aceasta nu doară că intemperțiile vremii au făcut din ea un așezământ de neviziți, nu... ci alta este cauza căreia se datorește această scădere. Vremea, în scurgerea ei, n'a făcut decât să dea un alt caracter sfântului locas: lucru despre care ori cine s'ar putea îndreptina făcându-i o vizită într-o Duminică sau zi de sărbătoare. — Este vorba despre mulții, dar puțin evlavioși săi vizitatori. Mai mulți chiar decât în vremile mai de purtate nelipsiți săi oaspeți, — vrednici urmași ai apostolilor înundă încăperea pătrunși de sentimentul ireligiozității. Și tocmai acesta este motivul ce dă un alt aspect acestui locas decât cel îndrituit.

Prețanși adepți ai lui Christos o vizitează și astăzi, dar bine înțeles nu cum o făceau cei mai vechi, ei îmbrăcați în haina imoralității. Cu altfel de gânduri decât cele ce se reclamă menirea acestui locas, ei se instalează, — trebuie s'o recunoaștem destul de timpuriu la locurile obicinuite.

Unul mai de vreme, altul nu după mult timp și fără să observi, întreaga încăpere este ocupată destul de repede de multimea, care cercetată mai cu luare aminte, ai constata că este așezată în grupuri...

Obicinurile mondene... se respectă și aici. Dar interesantă observație: grupurile se a-

șează în totul unul cu altul. Ori care din ele e format, dacă nu din câte un credincios și o blagoslavnică credințioasă. — lucru nu tocmai rar. — apoi din câte doi, trei evlavioși și tot atâtea lectoare cu frica lui Dumnezeu. De remarcat este, în primul rând, tinuta corectă a acestor enoriasi, nouazi. Și fiindcă de la o vreme sexul slab cată să aibă prioritatea în orice împrejurare, să ne ocupăm de această sectă. — Fără să țină seamă de chemarea așezământului ce-l vizitează, — pe care în mentalitatea lor oarbă îl socotese un loc destul de nimerit pentru întăiniri, — se prezintă ea la orice loc al de incorectitudine. Cu fețele bolte mai mult obigar de cât ale clownilor dela Circ cu sprincenele și genele mai negre decât crema lustrajului de lângă curtea bisericii și cu burzele mai roșii decât culoarea steagului bolșevic, fac pe bolșevicele, nejenându-se în halul lor fără hal. Vecinic cu priviri pătimăso și gesturi ispititoare ele nu ezită să atragă luarea aminte. Făcând din biserică locul cel mai îndrăcit în a-și arăta slăbiciunile, doresc să fie remarcate prin reclama luxului nebun, ce singure și-o fac. Toate sub imboldul aceleiași dor, ce le săpănește, vin să înalte și aici:

„La priere d'une amoureuse”.
Străns lipite de însoțitorii lor, ele rămân surde și nepăsătoare, la săvârșirea actului religios, ce se desfășură în fața lor. Arareori, vocea psaltului sau sgomofol usci, le desceapă din conversația lor, nesfârșită... și... foarte rar mâinele lor — nu din voință ci din instinct — reușesc să facă pe deasupra sânilor goi, o caricatură de eruce, care de n'ai

fi în biserică, ai lua-o drept o mișcare a mâinii contra muștelor...

Dar... odată cu vremea începe și serviciul. Liturgia începe. Corul, care până acuma făcea o larmă îngăbusită, intră și el în rol.

De unde până aci conversațiile urmau în surdina, începe o mai vie discuțiune. Și pe eșed dintr-o strană o svăpărită își arată mereu dinții către un personaj din cor, o bătrână, aplecată sub povara anilor trăiți, îngână printre dinți: „Simbolul credinței”, pe care în plină voce îl rostoste psaltul...

Încet, încet, spre neplăcerea credințioaselor aprinse în discutii, serviciul se apropie de sfârșit.

Preotul rostește cea din urmă rugăciune și grupuri sau „doi câte doi pereche”, credințioși se pregătesc de plocare. Ușile se desfac larg și desconggestionarea Bisericii începe. Drept-credințioșii creștini, pătrunși de spiritul religiosității și usurați oarecum că și-au mai putut ajina dorințele, — am vrut să spun suferințele, — prin participarea la serviciul divin, fac ultimul semn al sfintei cruci.

Și spre a da și mai mare dovadă că sunt pătrunși de spusele Evangheliei, pe care a rostit-o preotul și care zice: „Cel ce dă unuia dintre aceștia, mie îmi dă”, trec nepăsători pe lângă multimea de nenorociți, ce stau înșirați de la usa Bisericii până spre poartă, continuându-și restul conversației pentru care veniseră aci.

...Și totuși, suntem creștini!

I. N. Mineulescu-Mirandy

CITIȚI ZILNIC
„UNIVERSUL“

MARE ZIAR COTIDIAN

Cel mai bine informat ziar din țară, cu cele din urmă știri din lumea întreagă telegrafice și telefonice.

ABONAMENTE

IN ȚARA :

Lei 30 pe 3 luni

„ 60 „ 6 „

„ 120 „ 12 „

IN STRAINATATE :

Lei 40 pe 3 luni

„ 80 „ 6 „

„ 160 „ 12 „

—50 Bani Exemplarul—

Curele

de piele pentru transmisie din șiri de spini aduse gata tăbăcite din Anglia numai calități garantate. Curele de legat și cusut, curele păr câmășă, Baleta, Textile, Chingi, Asbest, Klingerit Mannloch-band, Tevi, Ventile etc.

FABRICA DE CURELE

E. S. Sotirescu

STR. MORILOR No. 31
 lângă Uplinele Lemaitre)
 Casa fondată în 1898
 BIROU, Str. Carol No. 36
 Etaj I, Telefon 34/70.

Salvator

Cabinet medical fondat în 1906 —
 Medici specialiști pentru boala
 de PIELĂ, SIFILIS și VENERICE
 Tratatamentul Blenoragiei cronice
 prin Metode Electroterapeutice
 Electromasaje și Electro-
 hipertermie pentru prostatite.
 Injecții intravenoase cu Neosalvarsan
 Controlul diagnosticului clinic prin :

ANALIZA SANGELUI

Uretroscopie și Microscopie

PASAȘIUL ROMAN No. 9

lângă Teatrul Național, București,

Consult. 11-1 și 8-8, TELEFON 33/81

Banca Viticolă a României

SOCIETATE ANONIMA
BUCUREȘTI, ȘTRADA BURSEI No. 2

AVIS

D-ilor Viticultori

Se punne la dispoziția Domni'or Viticultori toată
MATERIALELE ȘI APARATELE

NECESARE PENTRU CULTURA VIEI

MANIPULAREA ȘI CONSERVAREA VINURILOR

Toate aceste Materiale și Aparate sunt aduse din țările
 de origină dela cele mai bine reputate fabrici.

BANCA DISPUNE DE MARI CANTITAȚI DE :

SULFAT DE CUPRU

MARFĂ PURĂ ENGLEZEASCĂ

Domni Viticultori sunt sfătuiți a nu confunda acest
 produs cu mărfuri de proveniență nesigură, având o
 concentrare inferioară și punând în pericol recolta
 prin acțiunea lor neîndestulătoare.

PUCIOASA SUBLIMATA

de proveniență italiană, absolut necesară pentru preîn-
 tâmpinarea odiumului.

„Aparate Vermorel“

(VILLE FRANCHE)

cu piesele lor de schimb.

APARATE SISTEMATICE

pentru fabricarea tuiceii
 fabricațiune Derrou Paris)

POMPE

Pentru manipulara Vi-

nurilor, de mână, electrice

și cu esență, complete

inclusiv Motorul

APARATELE ce e mai noul

pentru spălat sticle, um-

plut, astupat și capsulat.

Aparate pentru debitat berea

FILTRE pentru VIN
CAZARE

pentru sterilizat butoaiele

Gauciucuri diverse

Robinete, Canale, etc.

Vase și Utensile

pentru pivniți, fabricați-

une franceză

APARATE pentru dozaj

și controlul vinurilor

HIPERMANGANAT

METABISULFIT

Pucioasă pentru afumat

Este în interesul d-ilor Viticultori și Co-
 mercianți de Vinuri să-și rețină din vreme
 articolele de cari au nevoie. 1673

Lemne de Foc

ER și FAG uscate, tăiate și transportate im-
ediat la domiciliu, furnizează depozitul

— PETRE ALEXANDRESCU —

2261 — **Nala Traian. — Telefon 2448**

